

Landelijke Beroepsgroep
Begeleiders Onderwijs

Beter Begeleiden Jaargang 10, nummer 4

Beter Begeleiden is een uitgave van de Landelijke Beroepsgroep voor Begeleiders in het Onderwijs (LBBO).

De LBBO richt zich op intern begeleiders, jonge-kindspecialisten, ambulante begeleiders, gedragspecialisten, beeldbegeleiders en specialisten begaafdheid.

LBBO

Leyensweg 113 A5
3721 BC Bilthoven
Telefoon: 085-7606246
E-mail: kantoor@lbbo.nl
Website: www.lbbo.nl

Coördinatie

Petra van de Pol

Eindredactie

Veronique van der Waal, Schrijfveer

Hoofdredeactie

Elleke van den Burg-Poortvliet

Redactie

Engelien Houben-Feddema, Josje Jaasma,
Anita de Jong, Nette Kramer, Ingrid Nuijt,
Lidy Peters, Joke Verwoerd

Aan dit nummer werkten mee

Linda van den Bergh, Christine Brons, Yvette van Cleef,
Karin Diemel, Anouk Middelkoop-van Erp, Frans Faber,
Tea Hol, Rob Martens, Anne van den Ouwelant,
Freek Velthausz, Jan Vermeij

Beeld

Nationale Beeldbank, Stocksy, Twan Wiermans Fotografie,
Unsplash en eigen beeldmateriaal van auteurs en geïnter-
viewden

Concept vormgeving

Buitengewoon Concept

Vormgeving/Druk/Sales/Verspreiding

Elma Media B.V.

Oplage

5000

Verspreiding

Beter Begeleiden verschijnt zes keer per jaar
en wordt per post verstuurd naar alle leden
van de LBBO.

Copyright 2020

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd,
overgenomen of openbaar gemaakt, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever is niet
aansprakelijk voor enig handelen op grond van
de in dit blad gegeven adviezen en/of gedane mededelingen.

Redactioneel

Kwetsbaar

Masker 19. Toen ik er voor het eerst over hoorde, liepen de rillingen over mijn rug. Slachtoffers van huiselijk geweld kunnen dit codewoord gebruiken in de apotheek om aan te geven dat ze hulp nodig hebben. Het werd dit voorjaar in gebruik genomen, toen het vanwege de intelligente *lockdown* voor slachtoffers lastiger werd om vanuit huis hulp in te schakelen. De dader was immers ook steeds thuis ... Ik krijg het er nog steeds koud van.

Als er iets aan het licht kwam tijdens de coronacrisis, is het wel de kwetsbaarheid van mensen. Ook over kwetsbare kinderen is veel gesproken en geschreven. De Algemene Vereniging Schoolleiders meldde al aan het begin van de periode van afstandsonderwijs dat op ruim 20 procent van de scholen gemiddeld vier leerlingen 'buiten beeld' waren: het lukte niet om contact met hen te krijgen. En voor de zomervakantie gaf ruim een kwart van de leraren en leerlingbegeleiders in een enquête van onderwijsonderzoeksbureau DUO en televisieprogramma *De Monitor* aan dat ze in de coronacrisis meer kwetsbare leerlingen hebben 'ontdekt'.

In deze editie van *Beter Begeleiden* besteden we veel aandacht aan kwetsbare kinderen. Zo lees je in het interview met Anne van den Ouwelant (pagina 6) over het kijken naar kinderen door een zogeheten 'traumabril'. In het artikel op pagina 20 krijg je praktische handreikingen voor het creëren van gelijke kansen in het onderwijs voor alle leerlingen. De toegevoegde waarde van een aandachtsfunctionaris op school, die zorgt voor het goed hantieren van de meldcode, wordt op pagina 26 beschreven. En tot slot is er de rubriek *Bijzondere kinderen* (pagina 30). Zou je 'bijzondere' niet kunnen vervangen door 'kwetsbare'?

Gek genoeg hebben we het grootste gedeelte van dit nummer ruim vóór de crisis voorbereid, niet wetend dat veel artikelen pijnlijk actueel zouden zijn. Maar ergens is dat ook weer niet zo vreemd. We weten immers dat kwetsbare kinderen er altijd zijn geweest en zullen zijn. Het is cruciaal hen in het vizier te krijgen en goed te begeleiden. Voor, tijdens én na de crisis. Ik hoop dat dit nummer je ondersteunt bij deze uitdagende opdracht.

Elleke van den Burg-Poortvliet
hoofdredeacteur@lbbo.nl

Inhoud

06 *Bekijk probleemgedrag eens door een traumabril*

Anne van den Ouwelant pleit voor een andere benadering van getraumatiseerde kinderen.

13 *Recensie Met aandacht bij de les*

Boek voor begeleiders die te maken hebben met autisme.

14 *Een kwestie van tossen?*

Waar het gedrag van leerlingen met TOS of ASS op elkaar kan lijken, is een verschil van aanpak soms essentieel, stelt Anouk Middelkoop-van Erp.

20 *Gelijke kansen in het onderwijs*

Linda van den Bergh, Karin Diemel en Yvette van Cleef leggen uit hoe je als begeleider kansenongelijkheid kunt helpen voorkomen.

25 *Column Sansevieria*

De coronacrisis lijkt wel een beetje op de onderwijscrisis.

De rol van de aandachtsfunctionaris

Als aandachtsfunctionaris kindermishandeling/huiselijk geweld speelt de ib'er vaak een belangrijke rol bij het uitvoeren van de meldcode.

Bijzondere kinderen

In deze rubriek belichten we een bijzondere of zeldzame aandoening, stoornis of eigenschap bij kinderen. Deze keer: het Kabuki syndroom.

Beeldcoaching is nog lang niet uitontwikkeld

Interview met oud-bestuurders Christine Brons, Frans Faber, Jan Vermeij en Freek Velthausz van het Opleiders Collectief Beeldcoaching.

30

32

Recensie Spelen in uitdagende hoeken

Over de praktische kant van spelen in de hoeken in een kleuterklas.

Topboek!

De must-reads van Anne van den Ouwelant en Ingrid Nuijt.

Creëer meer speelruimte in het onderwijs

Als je speelt, leer je. Daarom zou spel een belangrijke plek in het onderwijs moeten hebben, vindt Rob Martens.

Agenda en ledenacties

35

37

38

43

26